

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

عامل ، کلبه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتخابات - آکروهای رسمی و مالیاتی

سال هفتم

۴شنبه ، ۱۰ دی ماه ۱۳۳۱

شماره ۲۲۹۶

شماره مسلسل ۵۱

دوره هفدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۵۱

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۴شنبه

۱۳۳۱ ماه ۴دی

فهرست مطالب :

- ۱- طرح صورت مجلس
- ۲- بیانات قبل از دستور آقایان نریمان - جلالی - نجفی
- ۳- طرح و تصویب پیشنهاد تأخیر طرح لایحه اتوبوس رانی
- ۴- طرح گزارش کمیسیون دادگستری راجع بتعلیق مجازات زندانیان
- ۵- ختم جلسه بعنوان تنفس

مجلس ساعت ۹ صبح و پنج دقیقه صبح بریاست آقای مهندس رضوی (نایب رئیس) تشکیل گردید

نایب رئیس - صورت غائبین جلسه گذشته قرائت می شود

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه آقایان : صراف زاده راشد - اورنگ - نبوی - دکتر ملک - حمیدیه دکتر کیان .

غائبین بی اجازه آقایان : دادور - شاپوری - محمدحسین قشقائی - میلانی - مشار - زهری - منصف - زهری

دیرآمدگان با اجازه آقایان عبدالرحمن فرامرزی بیست و پنج دقیقه ، امیر افشار یکساعت .

دیرآمدگان بی اجازه آقایان ناصر ذوالفقاری پانزده دقیقه ، کهبد بیست و پنج دقیقه ، شوکتی بیست و پنج دقیقه ، دکتر فاخر سی دقیقه ، شبستری سی دقیقه ، عامری چهل و پنج دقیقه ، شهاب خسروانی یکساعت

تولیت یکساعت

۱- طرح صورت مجلس

نایب رئیس - آقای کهبد بفرمائید

کهبد - بنده را جزء دیر آمدگان بی اجازه نوشته اند که بیست و پنج دقیقه تأخیر داشته ام تصور می کنم که اشتباه است ۱۵ دقیقه گمان می کنم باشد ، در ضمن یک سؤال بسیار مهم است که بزبان ملت ایران تمام شده در حدود سه میلیون لیره است که تقدیم مقام ریاست می کنم

نایب رئیس - در دستور بفرمائید دیرآمدگی شما هم رسیدگی می شود معمولاً اشتباه نمی کنند ، آقای حائری زاده بفرمائید

حائری زاده - آقای مشار را چند

جلسه است که می بینم غایب می نویسند در حالیکه بیمار هستند و در بسترند و قادر بآمدن نیست و قرار شده مسافرتی بکنند و جزء معذورین باید ایشان را معذور

بدارند .

۳- بیانات قبل از دستور

آقایان نریمان - جلالی

نجفی

نایب رئیس - بسیار خوب ، چند نفر

از آقایان تقاضای نطق قبل از دستور فرموده اند

آقای نریمان بفرمائید

نریمان - چون موضوع لایحه اتوبوس

رانی مهم است و وقت مقرر در آئین نامه مجلس

شورای ملی برای ادای توضیحات کامل در

این باب کافی نیست به اینجهت بنده با استفاده

از نطق قبل از دستور نتیجه مطالعاتی را که

در این چندروزه در اینخصوص کرده ام عرض

آقایان نمایندگان محترم می رسانم

وضع اتوبوس رانی امروز در اینکشور

بقدری مفتضح و خجلت آور است که تصور

میکنم احتیاجی بشرح و بسط زیاد ندارد -

ساکنین شهرها بخصوص شهر تهران و

کارکنان اتوبوسها امروز دست بسته تسلیم

یک عده صاحبان اتوبوس هستند و چون فواصل

شهر بطوری زیاد شده که مردم ناچارند

با وسایط نقلیه خود را بمقصد برسانند چاره جز

تحمل تمام مخاطرات و معطلی ها و اهانتها

و ناراحتی هایی که از طرف کارکنان و صاحبان

اتوبوس به آنها تحمیل میشود ندارند -

مسافر وقتی پایش به اتوبوس رسیده باید جان

وحیثیت خود را بدست یک مشت مردمانی که

بهیچ مقرراتی پایبند نیستند و شاید در بین

ارزاترین طبقات حرفه خود انتخاب شده اند

تفویض و تسلیم نماید - مردوزن باید خود را

بدست شاگردش و فرها و بلیط فروشها بسپارند

که آنها را بالا بکشند پائین بیاندازند فشار

بدهند و هرگونه اهانت و توهین را به آنها

روا دارند - صاحبان اتوبوس غالباً جز این

که در آخر وقت دخل روزانه را بگیرند و

هرچه بیشترشده راضی تر باشند ولو اینکه

این اضافه درآمد نتیجه مخاطرات جانی و

مالی برای هزاران مسافر و عابرین شهر باشد کار دیگری ندارند - امروز در شهر تهران یکمیلیون و دویست هزار نفر دست بسته تسلیم این اوضاع هستند و در واقع مورد استثمار یکمده صاحبان اتوبوس و سرمایه دار قرار گرفته اند و در این میانه کارکنان اتوبوسها که دلال مظلمه این استثمار و قحط بارند خودشان بیشتر از مسافرین مورد استثمار این یک مشت سرمایه دار واقع شده اند - البته آنچه راجع به صاحبان اتوبوس و کارکنان آن عرض کردم کلی است و در بین آنها مردمان خوب و منصفی هم هستند ولی در همه چیز حکومت با اکثریت است و دنیاروی وضع اکثریت قضاوت میکند .

ادامه این وضع با حیثیت و شئون یک ملت رشید و بیدار که مقدرات خود را در دستهای توانای خود گرفته است مابینت دارد وضع اتوبوس رانی امروز لکه خجلت آوری است که در نظر خودی و بیگانه بردامان پاک این مردم نشسته و همین مردم جز برداشتن آن آرزوئی ندارند (شمس قنات آبادی - ماست فروشی هم همینطور است ، بنیرفروشی هم همینطور است) همانرا هم باید درست کنند .

اتوبوس رانی در شهرهای متمدن امروز کاری است که محتاج بداشتن سرمایه نسبتاً زیاد و لیاقت حسن اداره می باشد و جمع این شرایط در موارد کوچک و متعدد امکان پذیر نیست - اگر شما انتظار داشته باشید که بشود یک هزار و بیانصد اتوبوس را که صاحبان زیاد و متعدد دارند و غالباً فاقد سرمایه کافی و تخصص لازم و صلاحیت فنی و مقتضی هستند بتوان تحت یک اصول و شرایط معقول و یک نواخت که مناسب با مصالح و موجب رفاه جامعه باشد اداره نمود توقمی بس واهی و بی موقع خواهد بود - لازمه یک چنین وضعی همین هرج و مرج کاملی است کمی بین اهالی این شهر بایست دولت

شاهنشاهی گرفتار آنند این است نتیجه رقابت آزاد در امر اتوبوس رانی که باید اسم آن را افراد در يك اصل اقتصادی گذاشت - حالا در پیشنهاد دولت جنبه تفریط ملاحظه میشود.

يك مرتبه از آزادی کامل اتوبوس رانی می خواهم بانحصار و واگذاری بيك شرکت واحد برویم.

اگر در شرایط فعلی در امر اتوبوس - رانی در رقابت آزاد که يك اصل اقتصادی است طرفی نه بسته ایم چطور انتظار داریم بامحدود نمودن این عملو کار بيك شرکت واحدی که بالاخره مرکب از همین صاحبان اتوبوس باشد نتیجه مطلوبه را بگیریم - باینکه صاحبان اتوبوس حق انحصاری نداشته اند تا بحال دولتها حریف آنها نشده اند که باین اوضاع رفت پیار بهبودی بخشند.

آیا عیب کار اتوبوس رانی فعلی، همانا فقدان حق انحصار است و آیا تفویض این حق بزرگ برایگان به صاحبان فعلی اتوبوس در سر نوشت مسافرین بیچاره این شهر و شهرهای دیگر تغییری خواهد داد - چطور انتظار داریم با دادن حق انحصاری باین صاحبان اتوبوس و تبدیل اسم آنها بشرکت واحد باین اوضاع خجالت آور اتوبوس رانی خانم بدیم.

پار قابت آزاد و فقد حق انحصاری وضع این است آنان از آنوقتی که دیوار بلندی از حق انحصاری و امتیاز بیگانه تازی میدان استعمار مسافرین هم باین وضع افزوده شود - دادن حق انحصاری و امتیاز اتوبوس رانی بيك شرکت بهیچ وجه مصلحت نیست.

مگر الان بعضی از خطوط اتوبوس - رانی تهران در دست شرکتهای واحد و با افرادی بطور انحصاری قرار دارند - مگر در این خطوط وضع بهتر از خطوطی است که رقابت آزاد حکم فرماست - تجربه ثابت کرده است که ایجاد انحصار بضرر جامعه و مصرف کننده است و در مواردی که طبیعت خاص يك امر ایجاد انحصار را ایجاب می - کند چاره نیست که این انحصار در دست جامعه و نماینده جامعه یعنی دولت و پادشاه های عمومی باشد که مورد سوء استفاده قرار نگیرد.

اتوبوس رانی و تراموای شهری - از اموری است که حفظ منافع و تأمین رفاه جامعه ایجاب میکند در دست شهرداری باشد.

در هر کشوری تا توجه با اوضاع و احوال خاص آن کشور با مسائل را این چنین تحلیل نمود نتیجه گرفت که در بسیاری از امورهای خارجی بطور انحصار در دست بيك شرکت

قرار داشته باشد و وضع غیر عادی و نامطلوب پیش نیاید این دلیل نمی شود که با اوضاع و احوال خاص يك کشور دیگر همین رویه به نتیجه مطلوبه برسد. عوامل انسانی و طرز فکر و اطلاعات و روحیه و اخلاق افراد يك کشور در طرز کار و خوبی تشکیلات آن کشور مؤثر است در همان کشورهای هم که با پیشرفت فرهنگ و تهذیب اخلاق جامعه سازمانهای عمومی و خصوصی به بهترین وضع در گردش است باز در همین کشورها اموری که دارای جنبه انحصاری هستند به افراد و یا سازمانهای خصوصی سپرده می شوند - بنا بر آنچه گفته شد پیشنهاد واگذاری اتوبوس رانی تهران و شهرستانها در هر جا بيك شرکت واحد بهیچ وجه مصلحت نیست و بطور قطع و یقین اقدام بچنین امری نه فقط موجب بهبود وضع اتوبوس رانی نخواهد شد بلکه وضع را مشكلتر و بيك مشکلی بر مشکلات خواهد افزود - مگر این مملکت ازدادن امتیاز تلفن به يك شرکت چه طرفی بست که حالا از دادن امتیاز اتوبوس رانی در هر شهر بيك عده سرمایه داری که وضع اتوبوس را به این روز و احوال انداخته اند استفاده کند

با اینکه بهترین شقوق این است که اتوبوس رانی در هر شهر به انجمن و شهرداری همان شهر واگذار شود معذک در حال حاضر اتخاذ يك رویه میانه اصلاح است که به این ترتیب هم در سرمایه و وسائل موجود در این رشته استفاده شده و هم با مشارکت شهرداری های قانونی در امر اتوبوس رانی رفاه حال مسافرین در نظافت و حسن جریان امور و رعایت مقررات و نظم و ترتیب عملاً تأمین گردد چون با این ترتیب شهرداری هادر اداره امور شرکت وارد و سهم می شوند طبعاً رعایت حال عامه بطور عملی و خود کار صورت می گیرد بملاوه دستگامهای عمومی

هم از درآمد قابل توجهی که عاید صاحبان اتوبوس میشود استفاده خواهند نمود و پول مردم بصرف مردم خواهد رسید اکثر ما از جریان امور دستگامهای عمومی شکایت داریم و معتقدیم که باید در این دستگامها بفتح جامعه اصلاحات زیادی کرد این دلیل نمی شود که عمل دستگامهای عمومی از کارهای سازمانهای خصوصی بهتر نباشد - من اطمینان دارم که سرکار مردم پادشاه - های عمومی و دولتی بمراتب بر دروا بطر مردم با دستگامهای خصوصی ترجیح دارد.

بهترین نمونه وضع تلفن است و این دههای بنده را همین پیشنهاد ملی شدن تلفن از طرف دولت و تنفیذ آن از طرف ملت اثبات می کند - با تبدیل تلفن از شرکت خصوصی بيك شرکت ملی دیگر احتیاجی به اقامه دلیل و برهان برای اثبات مصلحت نظر مراجع به هر شرکت انحصاری نیست.

و دو مطلب باقی است که در این جا توضیح بدهیم یکی موضوع پولی است که برای مشارکت شهرداریها ضرورت دارد بمقتضای بنده از این حیث اشکالی متصور نیست زیرا دولت در لایحه خود پیش بینی نموده است که اگر شرکت واحد در معنی تشکیل نگردد این کار توسط شهرداریها انجام خواهد شد و البته وقتیکه دولت يك چنین تبصره در لایحه گنجانده ناچار وسائل اینکار را سنجیده است و در دست دارد - بملاوه وقتی دولت ملیونها برای چال کردن لوله زیر زمین برای لوله - کشی آب خرج میکند خواهد توانست بيك چند طبقونی هم برای اینکار خیلی ضروری تخصیص بدهد و بقیه وقتم را بجناب آقای اخگر میدهم.

فایده رئیس - متأسفانه بقیه ای ندارد آقای جلالی بفرمائید

جلالی - آقایان نمایندگان محترم ما در زمانی زندگی میکنیم که سراسر مشغول از حوادث گوناگون و خارق العاده ایست که در نتیجه مبارزه ملی مردم معروف نقاطی از جهان که تا کنون در تحت تسلط دول استعماری بودند و هستند بوجود می - آید چندی پیش در شمال آفریقا تونس - مراکش - الجزیره ارتش استعماری فرانسه دست بکاری زد که برای چندمین بار مسئله شمال آفریقا در مراکز بین المللی کسب اهمیت نمود مخصوصاً توجهات ملت مسلمان ایران و سایر اقوام و ملی که با صلح حریت و استقلال خانواده های بشری احترام می - گذارند بخود جلب کرد حقیقتش این است که شباهت در مبارزات ملی و بخصوص وحدت در امر مقدس دین اسلام ایجاب میکند که ملل مسلمان خاور میانه و شمال آفریقا و بزه مشترکی بایکدیگر داشته باشند و تعالیم عالی اسلام مسلمانان را اینطور تربیت کرده است که بهال یکدیگر هر جا که باشند بیاندیشند و در چنین موارد خطیر از تأیید راه و رسم حق طلبانه مسامحه نکنند.

در قرن اول هجری پس از تسلط قوای اسلام بر مصر بمنظور بسط و توسعه شریعت اسلام الجزایر و تونس و مراکش با اسپانیا فتح شد پس از چند قرن اسپانیا مجدداً بصرف مسیحیان درآمد و هزاران نفر از مسلمانان آندلس بشمال آفریقا مهاجرت کردند و بیشتر در سرزمین مراکش سکونت اختیار نمودند بدین طریق دین مقدس اسلام نفوذ حقیقی در این نواحی پیدا کرد بعدها آفریقا از نائره طنج و حرس مغرب زمین مصون نماند و از استعمار دول متعددی در امان نبود هر چه صنعت و اقتصاد در اروپا نرمی می یافت احتیاج آنها هم با استفاده یا سوء استفاده از منابع خدادادی و قدرت انسانی ملل دیگر بیشتر احساس می - شد در میان نقاطی از کره ارض که در

معرض این هجوم استعمار طلبان قرار گرفت شمال آفریقا بمناسبت نزدیکی نسبی با اروپا از اولین این نقاط است که مورد استعماری که بصورت طیب کیشیش بخود دید اینها که خود را قاصد تمدن فرهنگ قرن معرفی میکردند بدین روز در الجزایر توخس مراکش نفوذ کردند در حجاب مقاصد خیر خواهانه و بشر دوست بکار تثبیت نفوذ سیاسی و نفع طلبانه مشغول شدند و با تحریک و تولید اغتشاش و آشوب در میان مردم این نواحی مال اتباع خارجی را در معرض خطر اروپائی جلوه گر ساختند تا ارتش فرانسه بیهانه حفظ اتباع آن مملکت در آفریقا وارد شد از آن تاریخ عوامل استعمار فرانسه که تا امروز خود رامشیرین انقلاب کبیر می دانستند (صحیح است) رسماً مبارز و سیاه دست بکار تسلط بر مردم الجزایر تونس مراکش شدند و از روز تا کنون تاریخ مردم مسلمان و کشیده این نواحی را سراسر مبارزه و بمنظور احراز حقوق ابتدائی و استقلال حاکمیت ملی تشکیل می دهد در سال ۱۹۱۷ دولت فرانسه در مقابل مطالبه حاکم الجزایر که قروض خود را بپردازد در عرض جنگی به سواحل الجزایر فرستاد و تا ۱۹۱۷ میلادی این منطقه را با قدرت ارتش خود تصرف کرد و در این مدت الجزایر متحمل فداکاریهای بزرگی در استقلال خود شدند و عبدالقادر معروف الجزایر مبارزات درخشانی را ارتش متجاوز فرانسه رهبری کرد و مراکش هم بعدها بصرف فرانسه در ولی این مردم محروم مصمم دقیقه از هدف مقدس خود آرام ننشستند و قیام مدتی پیش در تونس گذشت و منجر به تبعید و قتل آزادیخواهان و رهبران احزاب ملی شد نتوانست وقفه در مجاهد مسلمانان تونس ایجاد کند دولت فرانسه در تونس حکومت دست نشانده بپوش آورده است و وزرای بيك تونس را آن دولت تعیین میکند و در مقابل این استقلال شکنیه دولت فرانسه ملیون و استقلال طلب تونس را با انجام اصلاحات دل میسازد دولت فرانسه در تونس حبیب رهبر حزب الدستور جدید را بحبس انداخت و صد ها نفر از استقلال طلبان را محبس ساخته است (حاج سید جوادی - صحیح است) مردم مراکش و الجزایر را که بهیچ مجاهدین تونس نظائرانی کرده بودند مسلسل بست مبارزات ملی این نقاط از آفریقا شاید یکی از اصول بسیار خوب بسیار دردناک تاریخ بشریت را نشانه میدهد چقدر از زبان و مردان و کور بیگانه قائل که در تسلط اتوبوس رانی در ایران آتش و راهی فرانسه و ایران

شدند و چند روز پیش یکی از رهبران ملی تونس هاشد رئیس اتحادیه کارگران تونس که از عوامل فعال نهضت استقلال طلبانه بود بتعریک و توطئه پلیس فرانسه بقتل رسید و در روز ۱۶ و ۱۷ آذرماه مردم تونس باین مناسبت دست بتظاهرات دامنه داری زدند و همچنین الجزایر و مراکش نیز تمام کسبه و اهالی علیه استعمار فرانسه تظاهر کردند در تمام این جریان پلیس و ارتش فرانسه ده ها نفر را مقتول و مجروح ساخته و صدها نفر را بزندان انداخت و تنها در یک شهر تکابلا ننگاه هزار سرباز ریخته و زجر و محس و اعدام را رایج ساخته مردم دنیا نمیتوانند در مقابل این صحنه های فجیع سکوت کنند مسلمانان در مقابل چنین اوضاع هولناکی بحکومت فرانسه که خود را وارث انقلاب کبیر و تدوین کنندگان اعلامیه حقوق بشر میدانند بانظر تعجب نگاه میکنند دولت فرانسه در مقابل تمام این اوضاع و احوال از همان سیره نامخود استعمارگران انگلیس پیروی میکنند و میخواهند بجنش پاک مردم شمال آفریقا را بر نند همانطوریکه انگلیسها سعی میکردند نهضت ملی ایران را در دنیا ملکوک معرفی نمایند در صورتیکه افکار عموم جهانیان متوجه است که رهبران ملی تونس و مراکش فقط از نیات و مقاصد بی شائبه مردم رنج دیده و عاصی آنجا که تاملیم مقدس اسلام آنها را در راه حق صمیمی و مجاهد بار آورده است الهام میکیرند فرانسویها با پیروی از انگلیسها در تخطئه نهضت اصیل ملی شمال آفریقا میخواهند کمک دولتهای دیگر را در مجامع سیاسی بین المللی بخود جلب نمایند ولی حقیقت مسئله این است که این ملل میخواهند دوران مظالم استعماری کشورهای بزرگ بهر صورت و بهر کیفیت که باشد زندگی مستقیم داشته باشند و یقیناً سعی دولت فرانسه در قلب و تعریف حقیقت مبارزه مسلمانان آفریقای شمالی عقیم خواهد ماند همانگونه که کوشش انگلستان در تخطئه نهضت ملی ما بجائی نرسید سبزه دولت آسیائی و عرب مسئله تونس و مراکش را در سازمان ملل متعدد خواستند طرح کنند و قطعنامه تهیه شد ولی دولت فرانسه باین بهانه که موضوع تونس و مراکش از مسائل داخلی فرانسه می باشد بان اعتراض کرد و قطعنامه مزبور رد شد این است استدلال حکومتی که در کشور انقلاب قدرت را بدست دارد و همین دولت توصیه کمیته سیاسی و تصویب مجمع عمومی ملل را مبنی بر تماس با مردم این کشور بپذیرفت و آنرا دخالت در امور داخلی فرانسه تشخص داد خوبستانه نماینده دولت ایران نیز در مجمع عمومی ملل از مقاصد مردم شمال آفریقا حمایت کرده است اینجاست که دولت بزرگ وقتی می بیند نمایندگان در خطر افتاده سازمانهای بین المللی و هموطنان را بجبری بگردانند و آنرا قبول میکنند اگر سازمان

ملل نتواند و یا نخواهد در باره این امور مهم که مربوط به حق حاکمیت ملل است تصمیم لازم را بگیرد بعید نیست مسامحه و تامل در حال این مسائل وقوع حوادث بزرگ را در این نقاط حساس ایجاب و در آنصورت معلوم نیست که خاورمیانه و شمال آفریقا چه صورتی خواهد داشت و جا دارد از طرف کلیه مسلمانان و آزادی خواهان جهان اعلام شود ای ملت فرانسه و ای اخلاف راد مردانیکه در راه اجرای اصول مقدس حق و عدالت پرچم انقلاب کبیر را بدوش کشیدند ای ملت فرانسه و ای فرزندان آنها بیگانه اعلامیه حقوق بشر را در عهد جهل و تاریکی نوشتند دولت فعلی فرانسه نسبت برادران مسلمان مادر تونس الجزایر و مراکش اعمالی را مرتکب میشود که بشریت را میبلرزاند و تاریخ فرانسه را در معرض بدنامی قرار داده است من بنام یک نماینده مجلس شورای ملی ایران وهم بنام یک فرد مسلمان بروش خشن و خونین مقامات فرانسوی در الجزایر و تونس و مراکش اعتراض مینمایم (صحیح است) این مردمیکه امروز در تونس و مراکش بشدید ترین صورت ممکن گرفتار عذاب و عقوبت ارتش فرانسه شده اند فقط گناهشان این است که نمیخواهند سلسله رقیب را بگردن داشته باشند و علی رغم آنچه که دولت فرانسه میکوشد حوادث شمال آفریقا را بر مرکز مخصوص بستگی دهد از احساسات مذهبی و ملی سرچشمه گرفته است .

ما ایرانیها نگران مبارزات حق جویانه برادران مسلمان تونس و مراکش و الجزایر هستیم و ایمان داریم خداوند بزرگ بزرگترین حامی ستمدیده گان بوده و ایمان و جهاد مردم شمال آفریقا ضامن موفقیت است همانطوریکه نهضت ملی ایران از میان دسائس گوناگون موفق بیرون آمد هر گونه بذل مساعی دزراه حقیقت در هر کجای دنیا باشد مقرون به پیروزی است . (احسن است) اگر وقتی باقیمانده به آقای شمس قنات آبادی میدهم

نایب رئیس - یک دقیقه بیشتر وقت باقی نمانده

فاخر زاده - آنهم تا یائین از تریبون فرمائید تمام می شود

نایب رئیس - آقای نجفی

نجفی - آقایان محترم استحضار دارند استان خراسان از جهات مختلف دارای موقعیتی خاص و شایان توجه بیشتر است . ایران این افتخار را دارد که خراسان مرکز تشیع و مرقد مطهر حضرت امام الائمه علیه السلام می باشد و همین لحاظ زیارتگاه شیعیان جهان است (صحیح است) و در سال جمیع کنیزی از مسلمانان از اطراف و اکناف جهان برای آستان بوسی حضرتش بان سامان رومی آورند خراسان از لحاظ همجولای با کشورهای شوروی - پاکستان و افغانستان دارای موقعیت سیاسی خاص است این استان

بیش از تمام خاک سوئیس یا بلژیک وسعت و متجاوز از سه میلیون نفر جمعیت دارد . از لحاظ اقتصادی این استان اهمیت بسزائی دارد و قسمت عمده صادرات کشور از قبیل پشم و پوست و کرک و خشکبار و فرش از این استان زرخیز صادر می شود . خراسان مهد آزادیخواهان علماء و فضلاء و شعراء ایران است و از لحاظ مقاومت در مقابل نفوذ بیگانگان و ریشه کن کردن ایجاد آنان همواره پیشقدم بوده و همین جهت در قرون متعادی همیشه مورد تهاجم و تجاوز بیگانگان از مغول و تاتار و اعراب قرار می گرفته و این افتخار را دارد که با قیام ابو مسلم خراسانی ریشه نفوذ اعراب از این کشور قطع گردید .

خراسان مهد پرورش ابو مسلم خراسانی، نادر ، فردوسی طوسی شاعر بزرگ ملی ایران است که هر یک بنحوی در حفظ استقلال تمامیت ارضی و سیاسی این کشور سهم بسزائی داشته اند . در زمان معاصر اهالی غیور و وطنخواه خراسان در راه اصلاحات عمومی کشور همواره پیشقدم بوده و مخصوصاً در موضوع اخیر و تقویت دولت ملی جناب آقای دکتر مصدق و پشتیبانی از نیات حضرت آیت الله کاشانی و ملی کردن صنعت نفت لازمه فداکاری و از خود گذشتگی را بمنصه ظهور رسانیده بودند ولی متأسفانه باید اذعان کرد که توجه کافی تا بحال باین استان مهم نشده است (صحیح است)

راه آهن تهران مشهد که شاید بجزرات بتوان ادعا کرد که مهمترین خطوط راه آهن ایران از لحاظ فنی و عملی می باشد و در تمام مسیر که هزار کیلومتر یک کوه یا تونل یا دره عمیقی که احتیاج بساختن پلهای سنگین و گران قیمت داشته باشد ندارد با اینکه طراز گیری و خاکریزی این راه مدتی است آماده شده و حتی ایستگاههای مسیر راه ساخته شده و باینک تصمیم قطعی ممکن است ریل ریزی و از آن بهره برداری شود و با آنکه بعضی از نقاط دیگر کشور که کشیدن خط آهن در آنها مواجه با اشکالات فراوان و صرف هزینه های هنگفت بوده است فعلاً دارای خط آهن می باشند بر اثر بی توجهی باستان خراسان این خط ناقص مانده و مخارج فوق العاده ای که تا بحال برای خاکریزی و تسطیح و طراز گیری آن شده است بر اثر باریدن برف و باران و عدم مراقبت بتدریج رو به خرابی و ویرانی نهاده و از بین میرود در صورتی که اگر این راه بکار افتد شاید تنها خط آهنی باشد که برخلاف سایر خطوط آهن ایران که بجز از اصلاح سالانه مصالح سنگینی ضرورت دارد ضرورتاً بکار افتد بلکه خرابی خسارت ناشی از سایر خطوط آهن ایران و در نتیجه در علاوه بر این خط

گذشته از حفظ آبروی ملی و کشوری ما در نزد بیگانگان که برای زیارت بخراسان میروند و همچنین از جهت اقتصادی و حمل و نقل مال التجاره کمک بزرگی با اقتصادیات کشور که نفع آن عاید عموم طبقات خواهد شد می نماید و لذا از جناب آقای دکتر مصدق بنام اهالی خراسان تقاضا دارم نسبت باین موضوع مهم بذل توجه فرمایند و چنانچه فعلاً بلحاظ مشکلات مالی و ارزی بفوریت تهیه ریل کافی میسر نباشد لا اقل دستور این راه شوسه تهران مشهد را که مسلماً بر رفت و آمدترین راههای کشور میباشد اسفالت نمایند

آقایان خراسان نه اینکه راه آهن ندارد بلکه در همین حال که قسمت عمده از راههای شمال و مغرب و جنوب کشور که هیچک اهمیت خاص راه تهران و مشهد را ندارند اسفالت می باشد در تمام راههای خراسان جاده اسفالتی ای بجز یکی دو شهرستان وجود ندارد و از آن گذشته همین جاده شوسه خاکمی هم بهیچوجه توجهی نمی شود و بقدری دست انداز و انحراف دارد که واقعا هم مسافری بجز از مسافرت میشود و باتوجه باینکه کوچکترین پیچ و مهره و وسائل موتوری این کشور باید با صرف ارز و قیمت های گران از خارجه خریداری شود بر اثر خرابی این راه در سال چندین برابر هزینه ایکه برای تعمیر این جاده لازم است بصورت ارز برای خرید لوازم یکدی و لاستیک ماشینها از کیسه فقیر این ملت بخارجه میرود (صحیح است) و چون با بودن کارخانه سیمان و براه افتادن کارخانه سیمان فارس و وجود قیر وافر معادن نفت کشور برای اسفالت نمودن جاده های خراسان هیچگونه اشکالی وجود ندارد و با توجه باینکه بموجب قانون هایندات حاصله از عوارض نفت و بنزین که رقم بزرگ و حتمی الوصول است و باید صرف اسفالت کردن جاده های کشور بشود و نیز باتوجه باینکه از لحاظ کثرت حمل و نقل استان خراسان بزرگترین مبلغ را بابت عوارض مواد نفتی میپردازد تقاضای اکید و جدی از دولت جناب آقای دکتر مصدق دارم که دستور شروع اسفالت کردن جاده های خراسان و در نزد بکترین فرصت شاهراه تهران مشهد را صادر فرمایند .

(نبوی - صحیح است)

آقایان من بحالتی می کشم از پشت این تریبون بگوش ملت ایران بر سلام که هنوز در مرکز استان خراسان مردم آب برای آشامیدن ندارند و شهری که صدها نفر از مواد شیمیائی آن کفایت شربت بست از وسط شهر رو بار می کنند اگر آلوداست و تمام کثافات متعلق در آن دو طرف رود در آن درجه می شود و بر کثرت آب است و در شهر مشهد و مشهد و در تمام استان که در آن آب است از مجلس گذشت و بعد از آن

کشی مشهد را باستاندس و اگذار نمود و با تشکلات مفصل و مصارف هنگفت سازمان برنامه و بودجه قابل ملاحظه شهر - داری مشهد تا بحال حتی یک قدم برای لوله کشی تهیه آب مشروب اهالی مشهد برداشته نشده است. و در این هنگام که تهیه آب با حفر چاههای عمیقی امر سهل و آسانی شده است تقاضا دارم بهر نحو صورتی که فوری تر و عملی تر باشد آب آشامیدنی مشهد را تأمین فرمایند.

موضوع بهداشت فرهنگ مغایرات و ارتباطات خراسان دست کمی از جاده ها و آب مشروب آن سامان ندارد - دستکاه بهداشت خراسان چه از لحاظ نواقص کادر پزشکی و چه از حیث مقدار و تنوع داروهای لزوم کافی برای احتیاجات اولیه اهالی نمی باشد و لذا تقاضا دارم نسبت باین موضوع عطف توجهی مبذول فرمایند

فرهنگ خراسان کیفاً خوب است ولی از لحاظ کمیت کافی نیست و بلعاط کسر بودجه فرهنگ خراسان نه اینکه اجرای قانون تعلیمات اجباری در شهرستانهای خراسان غیر ممکن است بلکه برای اطفالی که اولیاء آنان اصرار هم دارند که آنها را ب مدرسه بگذارند لباس و وسایل و معلم کافی وجود ندارد و این امر موجب کمال تأسف است که یک قسمت از اطفال مردم که بایستی با تحصیل علم طبیب و مهندس و فرد مفیدی برای کشور ما شوند بلعاط ضعف بودجه فرهنگی و نبودن وسائل اولیه تحصیلی بیکاره و سربار جامعه باریآیند و فی الحال که زمام امور مملکت در کف پا کفایت جناب آقای دکتر مصدق است و اختیارات قانونی خودم برای اصلاح امور مالی و عمومی کشور دارند این موضوع مهم و حیاتی را در نظر بگیرند دستور فرمائید بودجه فرهنگ خراسان را بدو برابر مبلغ فعلی افزایش دهند بلکه لا اقل از این راه تاحدی جبران بی توجهیها و عقب افتادگیهای این استان مهم بشود. آقایان خیلی عذر می خواهم که رشته سخن طولانی شد ولی تصدیق می فرمایند مطالبی که راجع بخراسان بعرض رساندم از اهم امور آن سامان است بنده از جهت سمت نمایندگی که از طرف اهالی مجرم آن استان دارم ناچارم از پشت این تریبون تقاضای دی و اساسی موکلین را بسمع آقایان محترم و هیئت محترم دولت برسانم آقایان اطلاع دارند و ملاحظه می فرمایند که امروز مرکز و اکثر مراکز استانهای شمالی و جنوبی کشور بوسیله تلفنهای بی سیم و باسیم بایک دیگر و بلکه بعضی از آنها با اکثر از ممالک دنیا ارتباط تلفنی دارند در صورتیکه استان خراسان یکی از این بوسله محروم است و حال آنکه بفرار و بی نظمی که بعمل آورده ام با وسایل بی سیمی که در اختیار وزارت است و لیکراف در اختیار است می باشد تا در حد تلفن

خانه دارند امید وارم که نسبت باین موضوع اساسی خراسان نیز بذل توجه عاجلی فرمایند که هر چه زودتر ارتباط تلفنی شهرستانهای استان نهم و مخصوصاً طهران مشهد برقرار شود سه میلیون نفر اهالی خراسان چشم براه شروع اصلاحات ضروری آقایان و اقدامات مجدانه دولت ملی حاضر میباشند

ضمناً يك اعلامیه ای از طرف اتحادیه عاملین و بازرگانان چای ایران توسط آقای مهندس غروی جهت تقدیم بساحت مجلس شورای ملی رسیده است و از این جانب تقاضا کرده اند که چند نکته اساسی از این اعلامیه را بعرض آقایان محترم برسانم .

(کریمی - یعنی گران تر از این - بفروشد) بنده چه عرض کنم - اول اینکه منافع چند نفر تاجر وارد کننده که تعداد آنان به پنجاه نفر شاید نرسد در طریق ورود چای داخله بنرخ امروز قریب دو میلیارد ریال است که سه برابر تمام بهای سرمایه های مربوط به چای داخله اعم از باغ و کارخانه میباشد .

دوم - در حالیکه تمام قیمت محصول چای سالیانه آنهم بنرخ امروز دو بیست و پنج میلیارد ریال است . سوم - از منفعت سرشار ورود چای فقط عده معدودی استفاده میکنند (کریمی - ۵۰ ریال ۱۲۰ ریال شده است) (مهندس غروی - فرمایش جنابعالی هم کاملاً صحیح است) (معتمد دماوندی - اهل مملکت استفاده میکنند و هنوز ب قیمت حقیقی نرسیده) چهارم - در صورتیکه از قسمت ناچیز دوم سیصد هزار نفر کشاورز و بیش از ه هزار نفر بازرگان و کارکنان آنان امرار معاش میکنند خلاصه این مقایسه نشان میدهد که استفاده يك نفر متوسط وارد کننده ۴ هزار برابر یک نفر تاجر چای داخله است این ارقام بخوبی حقانیت کسانی را که از چای داخله و منافع حقه کشاورزان دفاع میکنند نشان میدهد و در عین حال هر گونه طرفداری از تجار وارد کننده اعم از اینکه بنام حمایت آزادی تجارت و یا دلسوزی از مصرف کننده باشد و از طرف هر دسته و هر مقامی باشد بضر نظر از این که از نظر علاقمندان با استقلال اقتصادی کشور مطرود خواهد بود ممکن است حمل بر مطالب موهنی شود که فعلاً تلذکر آنرا در شان نمایندگان محترم نمی دانم ولی بعداً در موقع لزوم آنچه را که برای روشنی اذهان مردم و تمیز خدمت گذار از مغرض لازم باشد بعرض خواهم رساند . (مهندس غروی - بسیار متشکرم) (آقای - در وقت ران آقای اخگر میدهم) (نایب رئیس - آقایان توجه فرمایند) (نایب رئیس - در وقت ران آقای اخگر میدهم)

دستور امروز بشویم باید برای استحضار آقایان عرض کنم چندین نفر از آقایان وزیران برای جواب سؤالات آقایان نمایندگان در این جلسات حاضر شدند و اطلاع دادند که حاضر هستند منجمه از طرف وزارت دادگستری جناب آقای دکتر ملک اسمعیلی معاون آنوزارتخانه اطلاع دادند که برای جواب سؤالاتی که از وزارت دادگستری شده حاضرند و هم چنین سؤال جناب آقای حائری زاده که نماینده دولت را برای جواب سؤالاتشان خواسته اند حاضر هستند در دستور امروز لایحه اتوبوسرانی تهران بوده است . جناب آقای وزیر کشور هم تقاضای جلسه خصوصی کرده اند و اگر آقایان اجازه فرمائید طبق قانون چون باید به تقاضای ایشان ترتیب اثر داده شود اگر آقایان اجازه بدهند نیم ساعت جلسه خصوصی میشود و بعد برگردیم برای ادامه کار

(نمایندگان - بسیار خوب) (ساعت ده و بیست دقیقه صبح جلسه بعنوان تفتیس تعطیل و مجدداً در ساعت یازده و نیم تشکیل گردید)

(۳- طرح و تصویب پیشنهاد تأخیر طرح لایحه اتوبوسرانی)

نایب رئیس - وارد دستور میشویم . دستور لایحه اتوبوسرانی است . پیشنهادی رسیده است قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد) پیشنهاد مینماید موضوع لایحه زندانیان مقدم بر دستور باشد

حاج سیدجوادی - پیشنهاد بامضای چند نفر است ؟

ناظر زاده (منشی) - بامضای ۱۸ نفر حاج سیدجوادی . خسرو قشقای . مهندس حسینی . اخگر . افشار . حمیدیه . دکتر فلسفی . خلخالی

خلخالی - خلخالی نیست

ناظر زاده - خلاصه بامضای ۱۸ نفر

نایب رئیس - جنابعالی آقای فرامرزی مخالفید؟ بفرمائید

عبدالرحمن فرامرزی - عرض کنم من بدو جهت مخالفت میکنم با طرح این پیشنهاد یکی این که لایحه اتوبوسرانی مطرح بود و مورد احتیاج عمومی هم هست و همی عوض کردن دستور بنظر من خوب نیست دیگر اینکه خواستم از این فرصت استفاده کنم و يك مطلبی را بفهمم و ملت هم بفهمد چون این سؤال را مگر از من کرده اند برای خود من چون روشن نبود جوابی نتوانستم بدهم و آن این است که وقتی يك دولتی اینقدر اختیار قانون گذاری دارد که تشکلات عدلیه را خودش عوض میکند و تشکلات مجلس و انتخابات مجلس را و حوزه بندی را خودش میکند و وزیر را هم می نشیند و مجلس را میبرد

وصل میکنند بیای همین لنگ تقی را می چپانند توی دهن تقی يك جدول انتخاب درست میکند که فقط نظر چند نفر بعضی هایشان قائل علنی هستند تأمین در نتیجه آن مزد میگیرند برای خام آنها حوزه بندی شده است دولتی که این اختیارات دارد چرا لایحه اتوبوسرانی را خودش نمی نویسد و اجرا نمیکند که تشیح ایجاد شود

مهندس زیر کزاده - در مجلس تشیحی نیست

دکتر سنجابی - در مجلس تشیحی نیست . بحث در يك لایحه تشیح نیست

فرامرزی - من میخواهم وزیر کشور جواب بدهند که چرا دولت خودش اینکار را نمیکند

دکتر سنجابی - عمل دولت قانون است این لایحه جنبه امتیاز دارد و امتیاز را مجلس باید تصویب کند

نایب رئیس - آقای قنات آبادی

قنات آبادی - بنده باین پیشنهاد از دو نظر موافقم یکی از نظر اینکه اساس روی لایحه اتوبوسرانی که از روز اول فوریتش مخالفت کردم بعرض آقایان نمایندگان محترم رساندم که من با اصل انتظام اتوبوسرانی مخالف نیستم ولی این لایحه بترتیبی که بمجلس آمده و تقاضای ابهام درش خیلی زیاد است مخالفم و علت اینکه با این طرح که آقایان نمایندگان دارند که لایحه تعلیق زندانیان در دستور قرار بگیرد موافقم از نظر خود لایحه زندانیان است که مدت های مدیدی است این طرح تهیه شده و در دستور قرار گرفته است مخصوصاً جناب آقای دکتر مصدق هم وعده فرمودند زندانیان که تا این لایحه تصویب نشود من آرام نمیشوم و الان از اقصی نقاط کشور يك مشت مردم بیچاره بدبخت فلک زده در يك گورهای چشمشان بنظرورای آقایان نمایندگان دوخته شده است که این رأی در سر نوشت آنها و در زندگی آنها و در موجودیت آنها بسیار مؤثر است طرح این لایحه يك مدتی است فراموش شده و حالا جزء دستور قرار میگردد و تکلیف این عده معلوم میشود چون این عمل بسیار خوبی است بانجهت موافقم اما جهت دیگر که عرض کردم نظرم این است که راجع باین لایحه اتوبوسرانی باید مشورت بیشتر بشود من مخصوصاً میخواهم که آقایان نمایندگان محترم باین نکته توجه کنند وقتی يك کسی يك نظر مخالفی راجع بیک موضوع خاصی می دهد این مخالفت روی همان موضوع خاص است این يك نظر خاص داشتن يك نظر دیگر داشتن است نه يك مخالفت کلی و اصولی در این لایحه يك عده از آقایان نمایندگان نظر های مختلفی دارند و وزارت کشور هم چون این

به را من اینطور استنباط کردم که این
 را ندارد که يك عده ای را بدبخت
 مجاز و مجرم از حق بکند بنابراین باید
 ورت بیشتری بشود و این طرح يك وضعیت
 بی بخودش بگیرد پس از این مشورت
 طرح بیاید بمجلس ورویش نظر داده
 د بنابراین از دو جهت که هم وقت بیشتر
 شده باشیم از نظر مشورت روی لایحه
 بوسرانی وهم اینکه امروز تکلیف این
 عده تعلیق زندانیان معلوم بشود بنده با
 ن مطلب موافقم اساساً يك نکته ای میخواهم
 ض کنم که آقایان نمایندگان
 صوص آن عده ای از آقایان که بعضی
 ات بنظرشان تشنج و اختلاف میآید توجهشان
 جلب کنم که اینجامعلی است که نمایندگان
 ت حق دارند آن چیزهایی که بوسیله
 ت با آنها یاد آوری میشود یا تذکراتی
 که بفکر خودشان میرسد بنام این ملت
 نجا بیایند و عرض کنند الان دو روز است
 که این موضوع هیئت مدیره شرکت ملی
 ت مطرح است از تهران و آبادان يك
 دهای آمده اند باین جانبست به بعضی از کسانی
 انتخاب شده اند مثل آقای دکتر فلاح
 متراضی کرده اند (ناصر ذوالفقاری - صحیح
 است) و حتی همین امروز اینجا يك مطلبی
 شنیدم زمانیکه در کمیسیون نفت مطالب
 مربوط بنفت مطرح بود آن کسانی که می
 آمدند از طرف انگلیسها با بعضی آقایان
 صحبت میکردند و خیال میکردند میتوانند
 آنها را اغفال بکنند یکی از آنها دکتر فلاح
 بود که آقای ناصر ذوالفقاری هم فرمودند
 آقای فرامرزی هم فرمودند (فرامرزی -
 با همه صحبت کردند نه بامن تنها) و من
 اینجا اجازه میخواهم بنام ملت ایران و بنام
 کارگران تهران رشید خوزستان از این
 عمل رشیدانه و شرافتمندانه ای که جناب آقای
 حسین مکی کرده اند اینجا تقدیر بکنم -
 (صحیح است) و این يك نمونه دیگری
 است از فداکاری حسین مکی (صحیح -
 است)

نایب رئیس - لایحه زندانیان مطرح
 است
وزیر کشور - بنده عریضی دارم
 اجازه میفرمائید؟
نایب رئیس - بفرمائید
وزیر کشور - چنانکه خاطر مبارک
 آقایان نمایندگان استحضار دارد بنده امروز
 برای لایحه اتو بوسرانی عمومی اینجا شرفیاب
 شدم و استدعا کردم که جلسه خصوصی تشکیل
 بشود که توضیحات خودم را بعرض برسانم
 و از اظهارات و نظرات آقایان نمایندگان
 هم استفاده کنم توضیحات بنده بعرض رسید
 و البته آقایان هم يك بیاناتی
 فرمودند و بنده حالا اجازه می خواهم که
 اصولاً این لایحه بدو فوریت خودش همان
 طوریکه تصویب رسیده است باقی باشد
 (صحیح است) در دستور هم باشد و چون
 مذاکراتی هم شده است بنده استدعا می
 کنم چون همیشه نظر دولت و خاصه این دولت
 این بوده است که از اظهارات آقایان و
 نظریات آقایان استفاده بکند استدعا می
 کنم که يك کمیسیونیکه کمیسیون مشورتی
 باشد که آقایان اعضای کمیسیون کشور
 هم در آن شرکت داشته باشند و آقایانیکه
 در مجلس شورای ملی در این امر صاحب
 نظر هستند شرکت داشته باشند تشکیل
 شود بنده شخصاً استدعا میکنم که روز
 شنبه اینجا يك ساعتی به نشینیم و نظرات
 مختلف را بنده بشنوم بنده هم با يك ذهن
 روشنتر و اطلاع بیشتری بتوانم يك تصمیمی
 که بفتح مردم و به نفع اجتماع و بفتح مجلس
 مقدس می باشد اتخاذ کنیم (صحیح
 است)

نایب رئیس - نسبت به بیانات آقای
 وزیر کشور باید با اطلاع مجلس برسانم
 چون دو فوریت این لایحه تصویب شده و دولت
 هم تقاضای استرداد فوریت این لایحه را
 نکرده و الان لایحه در دستور است نمیشود
 رسماً آنرا به کمیسیون ارجاع نمود ولی
 بدیهی است که هر گونه شوری برای آقایان
 وزیران با نمایندگان محترم آزاد است و
 می توانند در هر موقع از نظر نمایندگان
 محترم استحضار داشته باشند آقای مکی خطاری
 داشتید؟

مکی - بنده همین مطلب جناب عالی را
 می خواستم عرض کنم و يك جمله اضافه کنم
 که لایحه وقتی با دو فوریت تصویب شد باید
 يك فوریتش را پس بگیرند والا پس از ۲۴
 ساعت در مجلس مطرح می شود باید يك
 فوریت را پس بگیرند که بشود به کمیسیون
 برود
کمیسیون - بکمیسیون نمیرود
نایب رئیس - لایحه در دستور باقی
 است
فرامرزی - عارف الفلاح است

**(۴) طرح گزارش
 کمیسیون دادگستری
 راجع بتعلیق مجازات
 زندانیان**

نایب رئیس - لایحه تعلیق مجازات
 زندانیان مطرح است گزارش کمیسیون داد -
 گستری قرائت میشود
 (شرح زیر قرائت شد)
 گزارش کمیسیون دادگستری به
 مجلس شورای ملی
 کمیسیون دادگستری با حضور آقای
 وزیر دادگستری لایحه دولت مربوط بتعلیق
 مجازات زندانیان و ساختمان زندان را
 رسیدگی نموده پس از مذاکرات مفصل
 با موافقت آقای وزیر دادگستری ماده
 واحده ذیل را بجای لایحه دولت تصویب و
 اینک گزارش آنرا برای تصویب قطعی
 تقدیم مجلس شورای ملی می نماید:

ماده واحده - کلیه اشخاصیکه بعلت
 ارتکاب جنحه یا جنایت محکوم شده و فعلاً
 زندانی می باشند باستثناء محکومین بقتل عمد
 هر گاه در مورد جنحه نصف و در مورد جنایت
 دوثلث از مدت مجازات درباره آنان اجرا
 شده و یا بشود از بقیه مدت مجازات مقرر
~~تعلیق~~ می شوند
 محکومین بجرم ارتشاء و اختلاس و
 کلاهبرداری و خیانت در امانت در صورتی
 از مقررات این ماده استفاده خواهند نمود
 که اصل مال یا قیمت آنرا در ظرف یکسال
 تسلیم نمایند
 کسیکه بموجب این قانون از بقیه مدت
 مجازات معاف می شود هر گاه در ظرف ۵
 سال مرتکب جنحه یا جنایت شود علاوه بر
 مجازات آن جرم بقیه مدت مجازات هم که
 از آن معاف شده در مورد او اجرا خواهد
 شد . دوک مکلف است از تاریخ تصویب
 این قانون تا دو ماه لایحه ساختمان ده زندان
 و تکمیل زندانهای فعلی را تهیه و بمجلس
 شورای ملی تقدیم نماید

مخبر کمیسیون دادگستری
 دکتر مصباح زاده
نایب رئیس - آقای مجد زاده
مجد زاده - آقایان نمایندگان
 محترم توجه دارند که اصولاً صدور احکام
 جزائی و حکم مجازات و اجرای مجازات در
 باره مجرمین از نظر حفظ مصالح عمومی
 است البته بنده منکر این اصل هم نیستم که
 گاهی هم ضرورت جامعه ایجاب میکند که
 تقصیر بعضی از مقصرین را ببخشند و آنان را
 از اجرای مجازات معاف کنند ولی عذر هم
 گنجایش زندانها آن ضرورت نیست یعنی
 ما نمیتوانیم بمتوان اینکه زندانها گنجایش
 زندانیان موجود را ندارند اشخاص را که بنا
 بمصالح عمومی مجرم شناخته شده اند و
 مجازات در باره آنها مقرر کرد و البته از
 اجرای مجازات معاف بمانیم خصوصاً که
 این طرح در این لایحه در دستور است

تقدیم شده و معلوم نیست الان که يك سال
 و خورده ای از آن تاریخ می گذرد و آیا
 وضع زندانها بانصورت باقی هست ؟ اگر
 وضع زندانها بانصورت باقی باشد و این
 ضرورت را هم مجوز بخشودگی قسمتی از
 مجرمین بدانیم باز قاعده اش اینست که بفهمیم
 اولاً زندانهای موجود از نظر صحتی و سایر
 مقررات زندان گنجایش چند نفر زندانی را
 دارد و تعداد زندانیهای موجود چیست و
 بالاخره چه تعدادی زیادی است و آنوقت
 آن تعداد را ما بتوانیم از مجرمینی که
 گناهان آن ها خفیف تر است و
 مجازات آنها کمتر است یعنی کسانی که کمتر
 بجامعه صدمه زده اند در باره آنها اجرا
 بکنیم در لایحه دولت دودسته از مجرمین
 استثناء شده بود یکی مجرمین محکوم
 بقتل عمد و دیگری مجرمینی که
 سابقه محکومیت جزائی داشته اند یعنی
 سابقه ارتکاب زیاد داشته اند ولی در طرح
 تصویبی کمیسیون آن قسمت هم حذف شده
 است فقط استثناء در باره محکومین بقتل
 عمد قائل شده اند و حال اینکه از نظر
 قانون و حفظ حقوق جامعه تکرار جرم و
 از نظر اینکه بعضی مجرمین یعنی مجرمینی
 که سابقه محکومیت جزائی دارند خیلی
 خطرناک ترند برای اینکه يك قاتل عمدی
 ممکن است در تحت احساسات آنی اتفاقاً
 مرتکب قتل شده باشد هر چند جرم مهمی
 است ولی چون عادت بجنایت و جرم ندارد
 ممکن است از عمل خودش هم پشیمان باشد
 و در آتیه هم برای جامعه خطرناک نباشد
 ولی کسانی که سابقه محکومیت جزائی دارند
 یعنی یکمرتبه محکوم شده است رفته است
 بزندان و زندانش سیری شده مجدداً
 مرتکب همان جرم شده در مرتبه دوم بهمان
 جرمی که سابق روی آن زندانی شده
 يك مجازات شدیدتری را تحمل کرده است
 باز آزاد شده در مرتبه سوم هم مرتکب این
 جرم شده است باین اشخاص که مجرمین
 عادی یا مجرمین بالفطره میگویند آزادی
 این اشخاص برای جامعه خطرناک
 است مخصوصاً کسانی که عادت به سرقت
 دارند و محکومیت های سابق در باره
 آنها تأثیری نکرده است و با توجه باین که
 این قبیل اشخاص را بیشتر مردمان ولگرد
 بی سروسامان تشکیل می دهند توجه فرمائید
 که با چه زحمانی فرد فرد اینها آمده اند
 در زندان گرفتار شده اند حالا آزادی
 دستجمعی آنهاجه خطری برای جامعه
 خواهد داشت از این نظر بنده با اصل
 بخشودگی در حالی که در این قسمت معاف
 کردن اشخاصی که گناهان آنها کمتر
 و آزادی آنها بحال جامعه منصف خطری
 نداشته رعایت شود موافقم ولی با اصل این
 که گناهان آنها را بفرمانده اشخاصی که
 مرتکب جرم ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری
 و کلاهبرداری و خیانت در امانت در صورتی
 از مقررات این ماده استفاده خواهند نمود
 که اصل مال یا قیمت آنرا در ظرف یکسال
 تسلیم نمایند
 کسیکه بموجب این قانون از بقیه مدت
 مجازات معاف می شود هر گاه در ظرف ۵
 سال مرتکب جنحه یا جنایت شود علاوه بر
 مجازات آن جرم بقیه مدت مجازات هم که
 از آن معاف شده در مورد او اجرا خواهد
 شد . دوک مکلف است از تاریخ تصویب
 این قانون تا دو ماه لایحه ساختمان ده زندان
 و تکمیل زندانهای فعلی را تهیه و بمجلس
 شورای ملی تقدیم نماید

نایب رئیس - آقای ناظرزاده
ناظرزاده - بنده در کمیسیون دادگستری برای تصویب ماده واحده مربوط به بیخودگی قسمتی از مدت زندان زندانیان هر بحث و استدلالی که توانسته ام کرده ام تا بعدی که آقای لطفی هم در برابر مذاکرات کمیسیون دادگستری بر سر لطف آمدند و دیگر تکرار آن مطالب لازم نیست و فقط برای اینکه آقایان نمایندگان از روی آسایش وجدان باین ماده واحده رای بدهند بعلاوه فردا کسانی که تصویب این ماده مطابق میلشان نیست نگویند مجلس شورای ملی قانونی وضع کرد که بموجب آن تمام قائلین و مختلسین و جانی ها و کلاه بردارها را آزاد کرد (کنجه) آزادی مطلق نیست تعلیق مجازات است (توضیحاً باید عرض برسانم که مادر این ماده واحده بهیچوجه راجع بقتل عمد از کسی حمایت نکرده ایم هر کس عمداً دیگری را بقتل رسانیده بهمان کیفی که دادگاه در باره اش معلوم کرده محکوم خواهد بود (صحیح است) راجع بحبس ابد هم ماده واحده ساکت است و از این لحاظ جای ایراد باقی نیست در مورد کسانی هم که بجرم ارتشاء و اختلاس و کلاه برداری و خیانت در امانت محکوم شده اند وقتی این ارفاق قانونی ممکن خواهد شد که اصل مال یا قیمت آنرا در ظرف یکسال مسترد نمایند بنا بر این این بخشودگی که باید نام آن را حقیقتاً آزادی مشروط گذاشت تنها در مورد جنحه نصف و در مورد جنایت یک ثلث مدت زندان خواهد بود آنهم باین شرط که اشخاصی که این ارفاق شامل حال آنها می شود اگر در ظرف ۵ سال از تاریخ آزادی بار دیگر مرتکب جنحه یا جنایت شوند علاوه بر مجازات قانونی مجازات بخشیده شده نیز در مورد آنها اجرا خواهد شد یعنی مثلاً اگر بموجب این ماده دو سال از مدت زندان ایشان بخشیده شده علاوه از کبفر جرم جدید این دو سال مدت زندان هم بگیرد جدید اضافه میشود (مجدداده) در باره آن کسانی که تجربه بعمل آمده است این مورد ندارد (یکبار دیگر بگذارید که تجربه بعمل بیاید یعنی در حقیقت ارفاقی را که مجلس در مورد آنها قائل شده با تکرار جرم از خود سلب میکنند (صحیح است)

معرضین اگر پیدا شوند باید قبلاً گفت اگر در سالهای اخیر در دستگاه دادگستری کاملاً از روی حق و عدالت بدون اعمال نفوذ و رشاء و ارتشاء احکام قضائی بر له و علیه اشخاص صادر شده اعتراضشان وارد است ولی اگر صحیح باشد که در این چند ساله دستگاه دادگستری آلت اجرای مقاصد متنفذین گردن کلفت بوده این ماده واحده پاسخی با احکام غلطی است که بوسیله آنها مجرمین ناتوان و حتی بیگناهان ضعیف در چنگال مهیب قانون دچار رنج و عذاب شده اند ولی دزدان قوی پنجه متنفذ قهقهه زنان بدستگاه دادگستری خندیده اند (فرامرز) بیگناهان را من تصدیق ندارم) ما نمیتوانیم بچشم خود به بینیم مجرمین حقیقی آزاد و آسوده و در ناز و نعمت بسر برند و لسی عده ای بدبخت آفتابه دزد در چنگ قانون دست و پا بزنند با تمام این احوال بطوری که ملاحظه میفرمائید این ماده واحده شامل عده ای میشود که ممکن است در میان آنها بیگناه زیاد باشد آنهم با شرایط خاص و شک نیست که وضع وقت باز زندانها که اخیراً بواسطه زیادی عده خودمکتبی برای پرورش سارق و جانی شده در تصویب این ماده تأثیر داشته و روی هم رفته این ماده واحده یکی از قوانین خوب است که از مجلس هفدهم می گذرد و بهمین جهت همه بآن رای میدهند (نمایندگان) بسیار خوب (احسن) حاج (سید جواد) بسیار خوب (بسیار خوب) آقای مجد زاده زندان فعلی برای ۴۰۰ نفر ساخته شده است الان در حدود دو هزار و چند صد نفر در آن بسر می برند و این خطرش به مراتب بیشتر است

نایب رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده است از آقای دکتر شایگان قرائت می شود
 (پیشنهاد بشرح زیر قرائت شد)
 پیشنهاد می کنم بعد از یک مخالف و یک موافق بکفایت مذاکرات رای گرفته شود
دکتر شایگان
نایب رئیس - آقای دکتر شایگان
 بطور صوری بیاندینجا صحبتی بکنند بنده اینطور مجاز نمی دانستم ولی چون دیدم که رفقا از اینطور پیشنهاد ها استفاده می کنند این بود که یک پیشنهادی کردم که یک عرض خیلی مهم و لازمی را عرض مجلس شورای ملی برسانم اگر مطلبی در اینجا بیان نشده بود عرض می نمودم

بود ولی چون اینجا بیان شد و یکی از دوستان ما صحبتی کرد یک امر وجدانی برای دو سه نفر از رفقای شما پیدا شده است و آن امر عبارت از این است که اینها یک کاری را که برای این مملکت می کنند خدمت است و یا خیانت بر خود آنها مشکل شده است می خواهم استمداد کنم از آقایان که آنها را از این مشکل بیرون بیاورند. اساسنامه ای برای شرکت ملی نفت گذشته است این اساسنامه برای...
نایب رئیس - آقای دکتر شایگان
 مطرح نیست.
دکتر شایگان - امر وجدانی درجه اولی است، مطلب این است این که سه نفر آیا خدمت می کنند یا خیانت این را از خدمت آقایان استدعا می کنم که ده دقیقه فرصت بدهند مسئله ایست که باید ملت ایران بفهمند بنده ده دقیقه این فرصت را بدهید که عرض کنم
نایب رئیس - بعد از دستور بفرمائید
دکتر شایگان - اجازه بدهید این مسئله ایست که شما رفقای تان را وجداناً در محذور اخلاقی می گذارید شما می آید می گوئید که فلانکار را که فلانکس کرده است خدمت می گوئید و آنها که نکردند میگوئید بد است، اگر بد است ما هم بفهمیم عرض کنم حضور مبارک آقایان (زنک نایب رئیس)
نایب رئیس - حضرت آقای دکتر شایگان حضرتعالی که خودتان مقنن هستید اینموضوع حالا مطرح نیست
دکتر شایگان - بنده دنبال سنن میروم می بینم که مواقع دیگر آقایان بهمین ترتیب استفاده می کنند
دکتر سنجابی - دو مرتبه در این موضوع امروز استفاده شد اجازه بفرمائید چند دقیقه آقای دکتر صحبتشان را بکنند
خسرو قشقائی - بفرمائید آقای دکتر شایگان
دکتر شایگان - عرض کنم از ما استمداد کردند در باب انتخاب مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران بعضی موافق بودند، بعضی مخالف بودند یکی از موافقین مدیریت کل آقای بیات که ایستادگی سخت می کردند که ایشان باید باشند جناب آقای مکی بودند (حسین مکی - بنده طبق ماده ۹۰ اجازه می خواهم) بنده مخالف بودم ولی مطابق اصول هیچ دم نزدم گفتم روی اکثریت اقلیت است وقتی چهار نفر با هم همکاری میکنند باید این مطلب باشد، ساکت شدیم و چون مخالفتی از جانب ما نشد این امر را

برند به هیئت دولت و هیئت دولت هم آقای بیات را مدیر کل انتخاب فرمودند ولی جناب آقای مکی کاملاً با مدیریت ایشان موافق بودند یعنی طرفدار جدی و پروپاقرس ایشان جناب آقای مکی بودند (مکی - بگوئید در مقابل کی) بنده مقابلش را ندارم، مقابلش را حضرتعالی بفرمائید، بعد رفتیم دنبال آن چیزیکه عبارت از این میشد، آن شورای عالی نفت که باید در هیئت مدیره بحث کنند مطابق اساسنامه ۰۰۰ (زنک نایب رئیس)
نایب رئیس - حضرت آقای دکتر شایگان بانهایت تأسف باید عرض کنم که بنده با این ترتیب نمی توانم مجلس را اداره کنم چون آقای دکتر بقائی هم شرحی نوشته اند که بر طبق همان اجازه ای که آقای دکتر شایگان می خواهند صحبت کنند ایشان هم صحبت کنند...
ناصر ذوالفقاری - بنده هم طبق ماده ۹۰ عرض دارم
نایب رئیس - اجازه بفرمائید بعد از دستور صحبت شود.
دکتر شایگان - اهمیت مطلب ایجاب میکند که ۰۰ (زنک نایب رئیس)
نایب رئیس - بنده که منکر اهمیت مطلب نیستم ترتیبی مرحمت کنید که با آئین نامه وفق بدهد.
مکی - جناب آقای مهندس رضوی اجازه بفرمائید که بحث شود.
نایب رئیس - اینموضوع که مطرح نیست
میر اشرفی - پیشنهاد خروج از دستور بدهید روی آن صحبت کنید.
دکتر شایگان - بنده این اجازه را خواستم از مجلس اجازه بخواهید اگر اجازه دادند صحبت کنم و در پنج دقیقه بنده این حرف را می زنم.
نایب رئیس - بنده جواب آقای دکتر بقائی را چه بدهم؟
دکتر شایگان - بنده راجع بایشان که حرفی نزد ایشان هم بیایند صحبت کنند.
نایب رئیس - بعد از لایحه زندانیان صحبت بفرمائید چون آقایان دیگر هم می خواهند صحبت کنند.
دکتر شایگان - از مجلس اجازه بگیرد که پنج دقیقه این حرف را بزنم.
 (۵ - ختم جلسه بعنوان تنفس)
نایب رئیس - پس بنده چند دقیقه تنفس میدهم.
 (مقارن ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)
نایب رئیس مجلس شورای ملی - احمد رضوی